

SDRUŽENÍ OBRANY SPOTŘEBITELŮ

JIHMORAVSKÉHO KRAJE

Výroční zpráva 2012

Slovo předsedkyně

Gerta Mazalová

předsedkyně SOS JmK

členka Řídící komise pro cestovní ruch MMR ČR

členka Úřadu vlády pro regiony a neziskový sektor

místopředsedkyně ANNO JmK

členka Rady ANNO ČR

Již deset let uplynulo od založení naší organizace v roce 2003. Základní náplní naší činnosti je poskytování poradenství spotřebitelům, a to v osobní, elektronické, telefonické i korespondenční formě. Zájem spotřebitelů o bezplatné osobní poradenství v našich poradnách se stále zvyšuje.

V září roku 2010 jsme převzali na smluvním základě veškeré činnosti SOS o. s. - provozovali jsme webové stránky (www.spotrebitel.info), zpoplatněnou telefonní linku 900 08 08 08 a také v rámci kultivace podnikatelského prostředí zpracovávali obchodní podmínky podnikatelům, kterým byla udílěna značka kvality SAOP. Tyto činnosti jsme prováděli až do 14. prosince 2012, kdy Městský soud v Praze rozhodl o prodeji aktiv SOS, o.s., které se ocitlo v konkurzu. Vyhrála vyšší nabídka Občanského sdružení TEST, které se tak stalo novým majitelem značky, webových stránek a dokonce i placené linky.

Ale my jsme byli na tuto situaci připraveni, takže jsme připravili novou značku kvality (Garance ochrany spotřebitele - GOS), kterou budeme v roce 2013 nabízet zájemcům z řad poskytovatelů zboží a služeb, zvažujeme také zavedení vlastní poradenské linky.

I v roce 2012 se rozšiřovala síť našich bezplatných osobních poraden (o Nový Jičín a Vyškov), ve kterých pracují naši odborní právní poradci. Ti prochází pravidelným proškolením, na kterých se jejich znalosti také ověřují. Všichni naši poradci obdrželi Certifikát

oborného poradce, který je dokladem jejich znalostí z oblasti spotřebitelského práva.

Jsme členy Asociace nestátních neziskových organizací a spolupracujeme s řadou významných neziskových organizací, např. se Sdružením nájemníků JmK, YMCA Brno a mnoha dalšími. Dál trvá naše spolupráce se středními a vysokými školami v Brně. Pracují u nás studenti MU např. z fakulty právnické, ekonomicko-správní, dále z Vysoké školy obchodní a hotelové aj., kteří k nám chodí na praxi, stáže, vzdělávají se a po absolvování zkoušek pracují jako odborní poradci v našich poradnách. Tato spolupráce je pro velice prospěšná pro obě strany.

Díky práci našich poradců jsme pravidelně schopni plnit podmínky dotačních projektů, a tak i nadále fungovat a platit nájem a služby. Z dotací na projekty financujeme také tvorbu letáků, brožurek, kancelářské vybavení a techniku, v podstatě veškeré potřebné zázemí pro naši činnost. Pravidelně vypracováváme návrhy projektů pro Magistrát města Brna a Radu Jihomoravského kraje, MPO ČR, MZ ČR, MV ČR a MMR ČR s různým zaměřením. Jde hlavně o prevenci, informovanost a vzdělávání ve všech oborech spotřebitelského práva.

Gerta Mazalová

Naše činnost v roce 2012

Poskytování poradenství

Hlavní náplní našeho sdružení je poskytování poradenství, kterému věnujeme nemalé množství času, jak tomu bylo i v roce 2012. V tomto roce se nám povedlo rozšířit naše osobní poradny i do města Vyškov v Jihomoravském kraji a města Nový Jičín v kraji Moravskoslezském.

Naše působnost již dávno překročila hranice Jihomoravského kraje (Brno, Vyškov) a je rozšířena do kraje Jihočeského (České Budějovice, Tábor), Královéhradeckého (Hradec Králové, Albrechtice nad Orlicí), Olomouckého (Olomouc, Prostějov), Zlínského (Uherský Brod) a kraje Vysočina (Velké Meziříčí) a v roce 2012 tedy i do kraje Moravskoslezského (Nový Jičín). Další poradny připravujeme podle počtu požadavků našich spotřebitelů, kteří se na nás stále více obracejí.

V roce 2012 jsme zaevidovali:

- 5 165 případů řešených v našich osobních poradnách
- 7 020 případů telefonického poradenství
- 3 533 případů elektronického poradenství

Pracovní skupiny

V rámci našeho sdružení působí několik samostatných odborných skupin, které se zaměřují vždy na jednu konkrétní oblast v poradenství. Zajišťujeme tak spotřebiteli široké spektrum poradenství od financí přes potraviny až k cestování. Jako jediní v republice řešíme i zahraniční spory mezi spotřebiteli, prodejci a poskytovateli služeb (v Evropské unii i třetích zemí světa).

Finance

V rámci právního poradenství se zaměřujeme na důležitou problematiku financí. Velmi rozšířeným nešvarem jsou smlouvy o spotřebitelském úvěru, které byly podepsány na předváděcích akcích, s podomními a pouličními prodejci, často pod vlivem nekalých praktik těchto prodejců. Spotřebitele tedy varujeme před často používanými triky a před riziky spojenými s těmito druhy prodeje v řadě článků, letáků a také na besedách.

Zaznamenáváme také, že spotřebitelé stále nejsou dostatečně obeznámeni se zákonem č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, přestože byl přijat před více než 2 lety a jeho poslední novela (č. 43/2013), která byla účinná od 25. 2. 2013, je pro ně stále málo známá.

Spotřebitele jsou o svých právech a povinnostech informováni v letácích „Spotřebitelské úvěry a lichva“ a „Triky podvodníků při podomních prodejkách“ a taktéž na internetových stránkách. Dále se SOS JmK v tomto roce zúčastnilo akcí na veletrzích Brno např. finanční veletrh PENÍZE.CZ, kde jsme vystupovali na konferenci s prezentací.

Oblasti financí se věnujeme velmi podrobně, založili jsme proto speciální skupinu, která se zabývá podvody na internetu, při podomním a pouličním prodeji i v pevných obchodech, např. internet OIG, pouliční podvody – krém za korunu a další. Jednalo se o kauzy se stovkami podvedených spotřebitelů, kdy jsme spolupracovali i s Policií ČR, SR a kolegy ze SR. Tato skupina byla velmi úspěšná, většinu spotřebitelů bylo ušetřeno mnoho peněz.

Bydlení

SOS JmK v roce 2012 poskytovalo právní poradenství v oblasti bydlení. Spotřebitelé jsou prostřednictvím informačních letáků informováni o problematice nájemního bydlení a manželství, nájmu a také bytových náhrad. V osobním, elektronickém i telefonickém poradenství, sdružení zodpovídá řadu spotřebitelských dotazů týkajících se nájmu.

Registrujeme také početné dotazy, které s problematikou nájmu souvisí, a sice problémů se splácení hypoték a úvěrových

smluv a jakým způsobem dosáhnout výmazu z registru dlužníků. Také některé postupy realitních kanceláří, kdy spotřebitelé uhradili veškeré poplatky i cenu nemovitosti a při zapsání do katastru zjistili, že je tam exekuční zástava. Rovněž různé podvody se zálohami, které řešila naše speciální odborná skupina.

Exekuce a Insolvence

V rámci SOS JmK funguje také specializovaná skupina, která poskytuje právní poradenství v oblasti exekucí a insolvence. V této oblasti je stále patrné nízké právní povědomí spotřebitelů. Byl vydán tištěný materiál, který radí spotřebitelům jak se vyhnout zadlužování a exekucím a spotřebitelé jsou na internetových stránkách informováni o změnách právní úpravy.

V oblasti insolvenčí se zaměřujeme na problematiku oddlužení spotřebitelů. Spotřebitelé žádají informace týkající se vyplňování formulářů, které je pro právní laiky složité a vyžaduje odborné konzultace. Jsou k nám často posíláni i z jiných poraden, kde se na tuto oblast nezaměřují.

Potraviny a zdraví

Skupina specializovaná na potraviny a zdraví také v roce 2012 informovala spotřebitele o právních problémech souvisejících s potravinami. Spotřebitelé jsou informováni o systému RASFF, kde mohou vyhledat zdraví nebezpečné potraviny a taktéž jim byly poskytovány informace o ověření zdravotní nezávadnosti lihovin v tzv. metanolové aféře.

SOS JmK chce také aktivně přispět ke kvalitní právní úpravě v této oblasti. Proto se zapojilo do připomínkování novel zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a zákona č. 146/2002 Sb., o státní zemědělské inspekci.

V oblasti zdravotnictví jsou spotřebitelé informováni zejména o změnách, které přinesl zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a taktéž o všech změnách, které ve zdravotnickém právu probíhají.

Spolupracovali jsme také s pracovníky MZ ČR v oblasti kouření - na toto téma jsme na našich stránkách vytvořili anketu pro

spotřebitele, kde se mohli vyjadřovat, zda jsou pro zařazení elektronických cigaret do zdravotnických přípravků nebo ne. Většina souhlasila s tím, aby zůstali v zákoně o potravinách a tabákových výrobcích. Spolupracujeme s dozorovými orgány - Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, Českou obchodní inspekcí, Agrární komorou, Zemědělským svazem a dalšími organizacemi.

Cestovní ruch

V roce 2012 odborní právní poradci radili spotřebitelům v oblasti cestovního ruchu. Spotřebitelé jsou informováni o možnostech obrany proti protiprávnímu jednání cestovních kancelářů. Pro zvýšení právního povědomí byla vydána brožura „Spotřebitel na cestách“, letáky Letecká doprava, Podmínky zdravotního ošetření v zahraničí aj., které spotřebitelům poskytují rady v řadě problematických situací, se kterými se mohou při cestování potýkat.

Na webu sdružení si spotřebitelé mohou přečíst odborné články pojednávající o výkladu pojmů v cestovní smlouvě, náhradě škody v případě zpoždění letu, timesharingových smlouvách a další právní problematice.

Telekomunikace

V roce 2012 směřovala řada spotřebitelských dotazů také do oblasti telekomunikace. Spotřebitelé se na nás obracejí s dotazy týkající se sporů z účastnických smluv s mobilními operátory, volání na prémiové linky a taktéž s nedostatečným informováním poskytovatelů telekomunikačních služeb o změnách obchodních podmínek.

Řada dotazů se týkala kauzy zavedení servisního poplatku u služeb satelitní televize Skylink a CS Link, v rámci níž jsme spotřebitele podrobně informovali o jejím vývoji a o právních prostředcích obrany.

Besedy a semináře

V rámci činnosti naší organizace pravidelně pořádáme besedy a odborné semináře pro spotřebitele. Již sedmým rokem spolupracujeme na projektu Městské policie Brno – Senior akademie, kde seznamujeme převážně seniory s jejich právy. Přednášek se účastní pravidelně cca 200 účastníků, které školíme i v oblasti finanční gramotnosti. Také jsme se zapojili do projektu s názvem Senior Pas, určený na podporu obyvatelstva staršího 55 let. Každý rok končí tyto oblíbené akce vyznamenáním absolventů, kteří po obdržení diplomů a průkazů asistentů Městské policie pomáhají chránit bezpečí ostatních.

V roce 2012 jsme uspořádali 25 besed a odborných seminářů zaměřené na různé skupiny obyvatelstva – pro maminky, pro seniory, podnikatele apod.

Spolupráce s médii

Spotřebitele informujeme a varujeme před možnými riziky v různých finančních oblastech také prostřednictvím médií zejména Českého rozhlasu, kde pravidelně vystupujeme nejméně dvakrát do měsíce v pořadu Apetýt s moderátorkou Marcelou Antošovou a zodpovídáme na dotazy posluchačů.

Dále prostřednictvím tisku, formou článků nebo on-line rozhovory, informujeme a poskytujeme spotřebitelské poradenství. Spolupráci s Českou televizí považujeme za velice účinnou, buď účinkujeme v jejich pořadech, nebo TV natáčí v poradně u nás. Pomoc médií je jednou z nejúčinnějších forem osvěty a zvyšování finanční gramotnosti, kterou je možné našim spotřebitelům nabídnout.

Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů

S velkým zájmem a úspěchem se i nadále setkává projekt Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů známý pod zkratkou ADR, který byl spuštěn v dubnu roku 2008 pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Jedná se o alternativu k soudnímu řízení, které bývá často zdouhavé a nákladné, a tyto zmiňované aspekty spotřebitele často odradí, aby bojoval za svá práva. V roce 2012 řešil 82 podnětů podaných v rámci tohoto projektu.

Celkem bylo v období od srpna do prosince 2012 řešeno 82 podnětů, z toho:

- 31 podnětů vyřešeno úspěšně
- 51 podnětů vyřešeno neúspěšně

Úspěšnost při řešení podnětů 37,8 %

Vydávání brožur a letáčků

Během roku 2012 se nám podařilo vytvořit, díky finanční podpoře projektu Městský program prevence kriminality v Brně naší Městskou policií a Magistrátu města Brna, šestnáct letáčků na různá témata, ve kterých radíme spotřebitelům, na co si dávat pozor. Tyto letáčky jsou pro spotřebitele k dostání zdarma v našich osobních poradnách.

Seznam našich letáčků 2012:

- Prevence při poškození trestnou činností.
- Nebezpečí na internetu.
- Internet a brouzdání po něm.
- Spotřebitelské úvěry a lichva.
- Pozor na kapsáře.
- Jak chránit nemovitost před vykradením?
- Triky podvodníků při podomních prodejkách.

- Letecká doprava.
- Cestovní smlouva.
- Ošetření v cizině.
- Registrace pacienta.
- Informovaný souhlas.
- Extrémní sporty.
- Telefony a jejich vyúčtování.
- Brouzdání po internetu.
- Zjišťování cen.

Kromě zmiňovaných letáčků jsme také vytvořili jednu informační brožuru pro spotřebitele s názvem Spotřebitel na cestách.

Připomínkování zákonů

Naši právníci, díky kterým naše družení funguje na velmi vysoké úrovni, dělají kromě samotného poradenství také další činnosti zaměřeny na obranu práv spotřebitelů. Připravují pozměňovací návrhy k zákonům, aby se změnily ve prospěch spotřebitelů, účastnili se také prací na novelách některých zákonů v pracovní komisi Ministerstva spravedlnosti ČR a seminářů v českém Parlamentu, kde vystupovali s návrhy a připomínkami k zákonům. Stále jsme také v kontaktu s těmi poslanci, které zajímají problémy našich spotřebitelů.

Příkladem je např. také přijetí pozměňovacího návrhu Občanského zákoníku §57 odst. 1, věta druhá, který zpracovali a připravili naši spolupracovníci Mgr. Palla Tomáš a Mgr. Carbol Karel pro kancelář poslance JUDr. Jeronýma Tejce. Návrh v Parlamentu prošel, připojili se k němu koaliční i opoziční poslanci a s účinností od 14. června 2012 se již senioři nemusí tolik bát podvodných praktik prodejců na předváděcích akcích, kteří jim podstrčili k podpisu papír s objednávkou zboží a tím je připravili o možnost odstoupení od kupní smlouvy. Z každého takového malého, ale důležitého vítězství máme radost, protože naše práce není zbytečná.

Naše finance v roce 2012

Dotace

Sdružení obrany spotřebitelů Jihomoravského kraje je nezisková organizace, která je kromě příjmů od svých členů závislá na sponzorských darech a dotacích. V roce 2011 jsme žádali o dotace na následující projekty pro rok 2012, které byly schváleny a poté splněny na sto procent:

Subjekt	Projekt	Dotace
Magistrát města Brna	Jak se nestát obětí	68 000,- Kč
Magistrát města Brna	Městský program prevence kriminality v Brně v roce 2012	22 000,- Kč
Magistrát města Brna	Environmentální povědomí	15 000,- Kč
Magistrát města Brna	Spotřebitelské minimum pro děti a mládež	26 000,- Kč
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Komplexní řešení témat ochrany spotřebitele	700 000,- Kč
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Osvěta v otázkách ochrany spotřebitele	176 000,- Kč
Ministerstvo pro místní rozvoj	Ochrana spotřebitele a ochrana nájemních vztahů	200 000,- Kč

Přehled příjmů a výdajů

Příjmy	1 756 000,- Kč
Výdaje	1 772 000,- Kč

Pozn.: Ztráta byla hrazena ziskem z minulých let.

**Sdružení obrany spotřebitelů
Jihomoravského kraje**

IČ: 22832793

Mečová 5, 602 00 Brno

tel.: +420 542 210 778

e-mail: info@asociace-sos.cz

Poradenství – kontakty:

900 10 10 10 (10,- Kč/min.)

poradna@asociace-sos.cz

www.asociace-sos.cz